

С т а н о в и щ е

на проф. д.н. **Вера Найденова Найденова**

за дисертационния труд на **Мариан Александров Рангелов**

на тема: **ВЛИЯНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА КУКЛЕНА ШКОЛА
ЗА РАЗВИТИЕТО НА КУКЛЕНИЯ ТЕАТЪР В
БАЛКАНСКИТЕ СТРАНИ.**

1. Традиция в научната практика е оценката на един дисертационен труд да започва с мнение за значимостта и актуалността на темата му. В уводната част на изследването „Влияние на Българската куклена школа за развитието на кукления театър в Балканските страни” авторът Мариан Рангелов ни информира за наличието на тези качества, изтъквайки художествено-възпитателната сила на живия театър, и по-специално на кукления театър, в обкръжението на развиващите се днес изкуства записвани с техника. Оттук следва и високата оценка за институционалния и художествен капацитет на куклената школа при НАТФИЗ „Кр. Сарафов”, развила през десетилетията ярки авторски стилове, възпитала огромно количество кадри, при това (което е съдържателно важно за изследването) и такива от съседните Балкански страни. Подобавашо внимание е отделено и за актуалните контакти – гастроли, гостувания на български постановчици,

участия във фестивали и пр., при които българското влияние се поддържа и засилва.

Ще си позволя да добавя още аргументи в подкрепа на „значимостта” и „актуалността” на темата, които повишават стойността на обсъждания труд.

Широко известно е, че процесът на глобализацията, който по същество е необратим, в последно време преживява сериозна криза. Съществуват обществени среди, според които той е напълно компрометиран, тъй като не се осъществява с уважение към различията и респект към националната идентичност, а като асимилация и обезличаване.

Сравнително по-благоприятно стоят нещата при паралелния процес на глокализацията (глобализация и локализация едновременно). Тя се осъществява в по-малки геокултурни ареали (региони), в чиито граници се разпространяват варианти на сродни култури. Такъв ареал е нашият Балкански полуостров. Разбира се, тук глокализацията би била по-успешна без някои спорадично пораждащи се „политически недоразумения”. Но, както ни убеждава и трудът на докторанта Мариан Рангелов, общуването и взаимодействието в областта на културата, въпреки всичко, се осъществяват. А примерът на кукления театър, с който ни запознава, е сред най-успешните. Той ни отвежда към забележителната мисъл на един от именитите балкански герои - Гоце Делчев: „АЗ РАЗБИРАМ

СВЕТА ЕДИНСТВЕНО КАТО ПОЛЕ ЗА КУЛТУРНО СЪРЕВНОВАНИЕ МЕЖДУ НАРОДИТЕ”.

Отрадно е, че в случая „съревнованието” се печели от нас българите.

2. Второто убедително качество на обсъжданото изследване е доброто познаване на емпиричния материал – както историята и творческите принципи на българския куклен театър, така и формите, чрез които той си взаимодейства (влияе) с куклените театри на другите Балкански страни. Богатството от наблюдения и изводи се обезпечава и чрез множеството интервюта на участниците в процеса. Мисля обаче, че ще е добре, при евентуалното бъдещо издаване на труда, те да претърпят известно групиране – според тематичната им насоченост, териториалната им принадлежност и т.н.

3. Сред мотивите от същностно-теоретичното ядро на изследването ще подчертая открояването на фолклора като основа на културното родство на страните от полуострова. Не е случаен фактът, че при реализирането на взаимодействието в областта на куклено-театралното изкуство най-активна е ролята на режисьорите, които интерпретират именно фолклорни мотиви. Те са широко разпознаваеми архетипи, които имат това свойство, че, повтаряйки се във времето във вид на матрици, се изпълват и с нова конкретика. Оттук идва възможността за импровизаторско творчество, което тези режисьори прилагат и

което, както ни убеждава авторът на изследването, има и занимателен, и възпитателен ефект при детската публика.

Същият принцип работи и при режисьорите, интерпретиращи мотиви от класически литературни, музикални, кинематографични и др. произведения.

Тук бих пожелала в бъдещите си занимания – теоретични и практически - авторът на изследването да обърне по-специално внимание на различията в религиозната митология, тъй като известно е, че народите в страните, за които става дума, изповядват различни религии: източно-православна, католическа, мюсюлманска.

В изследването, най-вече в приложените интервюта, е подсказано, че българската школа не само изнася опит и въздействия върху този в съседните страни, но и нещо приема от техния опит.. В перспектива този двустранен процес ще се разширява и ще е добре да се наблюдава и коментира.

4. Държа да подчертая, че препоръките, които си позволих да направя, са момент от добрата ми оценка за изследването. Правя ги с убеждението, че в бъдеще е възможно текстът да бъде издаден като монография, а при всички случаи ще служи като учебно помагало за студентите. Затова ще си позволя още една препоръка: преди евентуалното му публикуване структурата да претърпи известно изчистване от

научнообразието, изложението на материала да получи по-органична и по-лесна за четене форма.

СЛЕД ВСИЧКО КАЗАНО ПО-ГОРЕ, ЗАЯВЯВАМ, ЧЕ ЩЕ ГЛАСУВАМ ЗА ТОВА, АВТОРЪТ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД МАРИАН АЛЕКСАНДРОВ РАНГЕЛОВ ДА БЪДЕ УДОСТОЕН С ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР”.

Подпис: